

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Avoimen datan direktiivi ja asetusehdotus datahallinnosta

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmän kokous 19.2.2021, VN/13409/2020-VM-32

Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto (JulkICT)
Maria Kekäläinen, Olli-Pekka Rissanen

EU:n datahallinto –asetusehdotuksen pääpiirteet

- Asetuksen tavoitteena:
 - Yhdenmukaistaa datan jakamisen menettelyitä EU:ssa
 - Määrittää reunaehdot sektorikohtaisten eurooppalaisten data-avaruuksien toiminnalle
- Asetuksessa säädettäisiin mm.:
 - Julkisen sektorin hallussa olevien tiettyjen suojattujen tietoaineistojen uudelleenkäyttöä koskevista perusedellytyksistä ja menettelyistä
 - Puitteista *data-altruismille* (datan hyödyntäminen yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin)
 - Datavälityspalveluita tuottavien toimijoiden ilmoitus- ja valvontamenettelyistä

Avoimen datan direktiivin pääpiirteet (1/2)

- Tavoitteena edistää kaiken julkisen sektorin hallussa olevan tiedon uudelleenkäyttöä kaupallisiin ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin
- Sovelletaan:
 - asiakirjoihin, joiden antaminen on julkisen sektorin elimen tehtävä
 - eräiden julkisten yritysten asiakirjoihin, joiden uudelleenkäytön yritys sallii tai on sallittava
 - julkisin varoin tuotettuihin tutkimusaineistoihin, jotka on julkaistu sähköisessä muodossa

Avoimen datan direktiivin pääpiirteet (2/2)

- Säännellään tiedon uudelleenkäytön ehdoista ja käytännöistä
 - Dynaamisen datan on oltava saatavilla heti keräämisen jälkeen ohjelmointirajapintojen (API) kautta ja tarvittaessa useana kerralla ladattavana tiedostona.
 - Julkisin varoin tuotettujen, julkaistujen tutkimusaineistojen on oltava saatavilla eri esitysmuodoissaan, kielitoisintoina, ja maksutta
- Säännellään ”arvokkaista tietoaaineistoista”
 - Koskee tietoaaineistoja, joiden uudelleenkäyttöön liittyy merkittäviä yhteiskunnallisia tai ympäristöön tai talouteen liittyviä hyötyjä
 - Tietoaaineistojen on oltava saatavilla maksutta, koneluettavassa muodossa ja API:en kautta
 - Komission odotetaan antavan keväällä 2021 täytäntöönpanosäädökset arvokkaiden tietoaaineistojen teemaluokkiin kuuluvista asiakirjoista

Säädösten suhde: soveltamisala (1/2)

	Avoimen datan direktiivi	Datahallinto -asetusehdotus
Kaupallisesti luottamukselliset tiedot, tilastosalaisuudet	Ei	Kyllä
Kolmansien osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat tiedot	Ei	Kyllä
Henkilötiedot	Ei	Kyllä
Kansalliseen turvallisuuteen liittyvä tieto	Ei	Ei
Julkisten yritysten hallussa oleva tieto	Kyllä, tietyillä aloilla toimivat yritykset	Ei

Säädösten suhde: tietojen uudelleenkäyttö (2/2)

	Avoimen datan direktiivi	Datahallinto -asetusehdotus
Uudelleenkäytön ehdot	<ul style="list-style-type: none">• Tietojen saatavuus API-rajapintojen kautta• Tiedot ladattavissa useana tiedostona• Tiedot koneluettavassa muodossa	<ul style="list-style-type: none">• Datan esikäsittely (esim. anonymisointi) ennen uudelleenkäyttöä• Turvattu käsittely-ympäristö uudelleenkäytölle• Suostumuksen hankinta tietojen uudelleenkäyttöön
Yksinoikeusjärjestelyt	Pääsääntöisesti kielletty, tiettyjä poikkeuksia	Pääsääntöisesti kielletty, tiettyjä poikkeuksia
Maksut uudelleenkäytöstä	Pääsääntönä maksuttomuus. Marginaalikustannusten periminen mahdollista. Julkiset yritykset voivat periä myös kohtuullista tuottoa.	Mahdollisuus periä maksuja uudelleenkäytöstä.

Uudet viranomaistehtävät tietojen uudelleenkäyttöä varten

Avoimen datan direktiivi

Keskitetty yhteyspiste

- Tietoaineistojen saatavuuden yksinkertaistaminen

Ei vastaavaa rakennetta.

Datahallinto -asetusehdotus

Keskitetty tietopiste

- Monialainen tehtävä
- Ensisijainen kontaktitaho - ottaa vastaan pyynnöt tietojen uudelleenkäytöstä

Toimivaltainen elin/elimet

- Tukee julkisen sektorin elimiä tietojen uudelleenkäytössä
- Oikeudellisen tai teknisen tuen tarjoaminen
- Voi päättää tietojen uudelleenkäytöstä, jos unionin tai kansallinen sääntely mahdollistaa tämän

Avoimen datan direktiivin täytäntöönpano Suomessa

- Julkisuuslain ja tiedonhallintalain muutokset:
 - Dynaamisen datan saatavuutta koskeva sääntely
 - Arvokkaiden tietoaaineistojen saatavuutta koskeva sääntely
- Uusi: Laki eräiden julkisten yritysten tiedon uudelleenkäytöstä
- Uusi: Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä
- Suurimmat taloudelliset vaikutukset: avointa dataa tarjoavat valtion elimet ja julkiset yritykset
 - Mahdollisesti poistuvien tulojen ja tiedon avaamiseen liittyvien vaatimusten aiheuttamien mahdollisten lisäkustannusten vuoksi

Datahallinto –asetusehdotuksen kansalliset vaikutukset

- Vaikutukset hallinnon yleislainsäädäntöön:
 - Asetusehdotus poikkeaa kansallisesta sääntelylogiikasta, uudet säännöt tietojen uudelleenkäyttöä koskevista ehdoista ja menettelyistä
 - Mahdolliset muutokset julkisuuslakiin ja tiedonhallintolakiin
- Vaikutukset viranomaisiin
 - Asetusehdotus koskee laajasti eri viranomaisia julkisessa hallinnossa
 - Uusien viranomaistehtävien myötä muutoksia kansallisten viranomaisten rooleihin - uusien tehtävien sovittaminen nykyisten valvontaviranomaisten rooleihin?

Kysymykset

- 1. Mitä riskejä ja etuja näette datahallintoasetuksesta seuraavan organisaatioillenne?
- 2. Mitä vaikutuksia datahallintoasetuksella on organisaationne toimintaan tai tiedonhallintaan?
- 3. Mitä muutostarpeita kansalliseen sääntelyyn arvioitte seuraavan datahallintoasetuksesta?